

Luka 7,11-30

Propovijed: **Biti baštinik kraljevstva Božjeg je najveća uloga koja postoji**

2024.

napisao: Danijel Dragaš

UDOVICA I NJEZIN SIN JEDINAC

1. Nakon događaja sa stotnikom, prelazimo na potpuno novi — onaj koji se odvija u gradu zvanom Nain. Isus nastavlja svoju službu istim intenzitetom, kako je i rekao svojim sunarodnjacima: „*I drugim gradovima moram donijeti Radosnu vijest o kraljevstvu Božjem, jer sam zbog toga i došao*¹.“ To Isus sada i čini — sljedeći grad na redu je Nain.

1.1. **(Luka 7,11–17)** Poslije toga ode Isus u grad zvan Nain. Pratili su ga njegovi učenici i veliko mnoštvo ljudi. Kad se približi gradskim vratima, iznosili su a ukop mrtvaca. To bijaše sin jedinac u svoje majke koja bijaše udovica. Pratilo ju je mnogo ljudi iz grada. Kad je Gospodin opazi, sažali se nad njom te joj reče: 'Nemoj plakati!' Zatim pristupi k lijesu, dotaknu ga se — nositelji stadoše — te reče: 'Mladiću, tebi zapovijedam, ustani!' Mrtvac se podiže i počeo govoriti; i Isus ga predade njegovoj majci. Sve nazočne obuze strah te su slavili Boga: 'Velik prorok — govorili su — nastupi među nama. Bog pohodi narod svoj.' I raširi se vijest o tom po svoj Judeji i po svoj okolini.

1.2. U tekstu čitamo da ga je pratilo mnoštvo ljudi — njegovi učenici, čiji se broj svakim danom povećavao, i narod koji je bio zadivljen njegovim čudesima i učenjem. Ispred gradskih vrata Isus i njegovi pratitelji susreću povorku ljudi koja je išla pokopati sina jedinca jedne majke, koja bijaše udovica. Zašto je važno što je ona udovica? Da bismo razumjeli, moramo se upoznati s tadašnjom kulturom i načinom razmišljanja.

1.3. Naime, ako ste tada bili žena, jedini način da budete društveno i materijalno zbrinuti bio je — udati se. Kada ste se udali, dobili ste svu zaštitu i društvene privilegije koje su pripadale vašem mužu i njegovu prezimenu. Ako ste, pak, ostali bez muža, sljedeći koji se morao brinuti o vama bio je vaš najstariji sin. A ako niste imali sina, postajali ste kao udovica izuzetno ranjivi. Vaš status u društvu nije vam donosio kruh na stol.

1.4. U današnje vrijeme, posebno na Zapadu, nije tako — žene su danas poštovane i u poslovnom svijetu, i u politici, i u religijskom životu, i privatno. Danas ženi ne treba muškarac da bi bila zbrinuta. Ali tada, njezin je život doslovno ovisio o milosti i dobroti njezina muža. Društvo toga vremena nije

¹ Luka 4,43

ohrabrivalo žene da grade karijeru ili preuzimaju uloge u društvenim strukturama. One su bile domaćice — brinule su se o djeci i kućanstvu, dok je muškarac bio odgovoran za društveni status obitelji: za novac, položaj, religijske dužnosti i ugled.

1.5. Kada to imamo na umu, lakše razumijemo zašto se Isus sažalio nad tom udovicom. Znao je da, nakon smrti sina jedinca, ta žena postaje ranjiva i nezaštićena kao ljudsko biće. I zato odlučuje podići mladića iz mrtvih. Ako se ne varam, ovo je prvi od tri slučaja u kojima Isus nekoga diže iz mrtvih. Drugi je bio predstojnik sinagoge, Jair, koji je zamolio Isusa da ozdravi njegovu kćer², a treći je Lazar, Isusov dragi prijatelj, kojega je Isus pozvao da ustane iz grobnice u kojoj je bio četiri dana³.

1.6. Kako god, Isus sada, pred svima nazočnima, vraća mladića u život — još jedan snažan znak da je on onaj za koga se predstavlja. Reakcija mnoštva bila je pozitivna: njihov strah pretvorio se u slavljenje Boga, a svjedočanstvo o tom događaju proširilo se po cijeloj Judeji i okolici.

1.7. Vratimo se samom događaju. Ono što primjećujem jest da se Isus sažalio nad „udovicom“. Vjerujem da je tim postupkom pokazao da mu društveni status čovjeka nije važan. Za razliku od stotnika, koji je bio visokog položaja i imao ugled u društvu, udovica je bila obična žena — sada i ranjiva nakon smrti sina. U očima društva ona je bila neznatna. No, Isus ne gleda očima tadašnje kulture. On ne razmišlja kao ljudi koji su rekli: „*On je stotnik, izgradio nam je sinagogu — zaslužuje da mu ozdraviš slugu.*“ U Isusovim mislima nitko ne zaslužuje Božju milost — ona se ne može zaslužiti ni visokim ni niskim statusom. Bog Otac daje milost kome hoće, kada hoće, i gdje hoće — i Isus čini isto.

ISUSOVA VOLJA SAVRŠENO USKLAĐENA S OČEVOM

2. Ono što bih istaknuo kao razliku između ta dva događaja jest ovo: u slučaju stotnika, gdje je Isus ozdravio njegova slugu jer ga je stotnik zamolio, Isus je to učinio prvenstveno da bi ponovno srušio pogrešna uvjerenja farizejskog učenja, ono koje je govorilo: „*Samo mi, izabrani narod, potomci Abrahama, možemo baštiniti kraljevstvo Božje.*“ Zašto? Zato što su vjerovali da im „putovnica“ s oznakom „Židov“ automatski jamči ulazak u kraljevstvo. No, u slučaju udovice Isus djeluje iz čistog suosjećanja — jer se sažalio nad njom i nije htio da ostane sama i nezaštićena.

2.1. I tu dolazimo do zanimljivog pitanja: kako Isus zna da će mu Otac odobriti čudo u situaciji koja nije izravno povezana s njegovim poslanjem da sruši pogrešna farizejska uvjerenja? Znamo da je to bio jedan od glavnih ciljeva Očeva plana — potvrditi Sina kroz znakove i čudesa pred onima koji su mu se protivili. No ovdje Isus nailazi spontano na pogrebnu povorku — susreće udovicu, vidi njezinu bol i sažali se — odlučuje joj vratiti sina u život.

2.2. Drugim riječima, Isus je znao svrhu svoga dolaska. Kada bi se našao među farizejima koji su mu se protivili, bio je siguran da će Otac stati na njegovu stranu i znamenjima potvrditi da trebaju slušati Sina. Ali ovdje je situacija drugačija — nema farizeja, nema rasprave o zakonu, nema potrebe za dokazivanjem. Ovdje Isusa pokreće suosjećanje, čista empatija prema drugom ljudskom biću. Ponovno: kako je znao da će mu Otac to odobriti? Ne znamo. Ali jedno je sigurno: nitko ne poznaje Oca kao Sin. Nitko nije s Ocem povezan tako duboko kao on. I upravo ta povezanost daje Isusu mudrost i razlučivanje — sposobnost da u trenutku zna što treba učiniti.

² Marko 5,22–24.35–43

³ Ivan 11,1–44

2.3. Time zaključujem, iako je Isusova volja savršeno usklađena s voljom Očevom, on u ovoj stvarnosti donosi odluke samostalno — bilo spontano, bilo promišljeno. I u toj savršenoj povezanosti, svaka njegova odluka odražava Božju volju.

IVAN KRSTITELJ OČEKUJE KRALJA RATNIKA

3. Mislim da je to dovoljno reći o ovom događaju.

Nastavljamo dalje s novim događajem. **(Luka 7,18–23)** O svemu tome izvjestiše Ivana njegovi učenici. Nato Ivan pozva dvojicu svojih učenika te ih posla Gospodinu da ga pitaju: 'Jesi li ti onaj koji treba da dođe, ili da nekog drugog čekamo?' Kada ti ljudi stigoše k njemu, rekoše: 'Ivan Krstitelj posla nas k tebi da pitamo: Jesi li ti onaj koji treba da dođe ili treba da nekoga drugog čekamo?' On u taj čas ozdravi mnoge od bolesti, muka i zlih duhova, te mnogim slijepima pokloni vid. Tada im odgovori: 'Idite i javite Ivanu što ste vidjeli i čuli: Slijepi vide, hromi i hodaju, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromašnima se propovijeda Radosna vijest. Blago onomu koji se zbog mene ne pokoleba!'

3.1. Čitamo da su učenici Ivana Krstitelja izvještavali Ivana o svemu što Isus čini. Gdje su ga izvještavali? Podsjetimo se — Ivan je u to vrijeme bio u zatvoru. Kralj Herod ga je ondje zatočio jer ga je pred narodom optužio da čini nemoralno djelo — djelo protiv Jahve i njegova Zakona. Zbog toga ga je Herod, da bi ga ušutkao, bacio u tamnicu⁴.

3.2. Dakle, kada su učenici Ivanovi obavijestili Ivana o svemu što Isus govori i čini, on im je rekao da odu natrag k Isusu i da ga upitaju: „Jesi li ti onaj koji treba doći ili da nekoga drugog čekamo?“ Iskreno, iznenađuje me Ivanovo pitanje. Pa on zna tko je Isus. Od malena je slušao svjedočanstvo Marije, rođakinje svoje majke Elizabete. Njegov otac Zaharija sigurno mu je pričao o svome osobnom susretu s anđelom u Hramu. Možemo pretpostaviti da su se Ivan i Isus poznavali i družili tijekom odrastanja.

3.3. Isto tako, teško je vjerovati da su se Marija i Elizabeta susrele samo onaj jedanput — njihova čudesna iskustva, anđelove poruke, Zaharijina nijemost i rođenje njihovih sinova sigurno su ih duboko povezali. Vjerojatno su ostale u kontaktu i dok su njihovi sinovi rasli. Dakle, ako je itko trebao znati da je Isus doista Onaj koji je imao doći, onda je to bio upravo Ivan Krstitelj.

3.4. Zašto onda to pitanje? Je li Ivanova sumnja opravdana? Je li izgubio vjeru u Isusa? Što se ovdje događa? Neki biblijski učitelji tvrde da se ne radi o Ivanovoj sumnji, nego o sumnji njegovih učenika. Prema tom tumačenju, Ivan ih je poslao k Isusu da sami vide i učvrste svoju vjeru. Iskreno, to mi nema mnogo smisla. Vidimo da Isus nakon njihova pitanja odgovara: „Idite i javite Ivanu što ste vidjeli i čuli.“ Zbog toga vjerujem da pitanje dolazi od samog Ivana — da je on taj koji sumnja. A ipak, to je Ivan Krstitelj — onaj koji je pripremao narod za dolazak Mesije, glas koji viče u pustinji, čovjek koji je svojim učenicima pokazao na Isusa i rekao: „Evo Jaganjca Božjeg⁵!“ Ivan je do tog trenutka bio potpuno siguran da je Isus Mesija — a sada odjednom sumnja.

3.5. Nekako si mislim — da to ipak nije znak nevjere od strane Ivana. Podsjetimo se, Ivan je u zatvoru, ona zna da vjerojatno nikada neće izaći odande. Možda i naslućuje da će biti pogubljen. Sve to polako u njemu rađa osjećaje tjeskobe, straha, depresije i zbunjenosti. Drugim riječima, Ivan ima mnogo

⁴ Luka 3,20

⁵ Ivan 1,29

vremena za razmišljanje, a tjeskoba rađa sumnje i pogrešne zaključke. To je, naravno, moja pretpostavka — ali razumljiva i ljudska.

3.6. S tim rečeno, zašto Ivan sumnja u Isusa? On zna za čuda koja je Isus učinio i za nauk koji propovijeda. U 18. stihu čitamo da su ga učenici obavještavali o svemu tome. Zar to nije dovoljno da ga učvrsti u vjeri, bez obzira na tamnicu?

3.7. Moj odgovor je da, iako Ivanovo pitanje dolazi iz straha i tjeskobe, njegova sumnja ima i opravdanu stranu. Ivan je Židov, od malena poučavan da će Mesija, kad dođe, pokoriti neprijatelje, osloboditi narod od tlačitelja i vladati vječno u kraljevstvu koje je Bog obećao Davidu. Ivan poznaje Toru, zna Božja obećanja i zna kako su izgledali Božji pomazanici. Kralj David bio je jedan od njih — ljubio je Božji Zakon, slavio Jahvu pjesmama i psalmima, bio pravedan sudac, ali i ratnik koji je vodio narod u bitke.

3.8. Kad Ivan zamišlja Mesiju, on vidi Davida. I zato njegova sumnja postaje razumljiva: „*Isuse, ja ne vidim da pripremaš vojsku. Ne vidim da se spremaš za boj, da oslobađaš narod od tlačitelja. Ne vidim da jašeš na konju s mačem u ruci, da me izbaviš iz zatvora. Jesi li ti doista onaj kojega smo čekali, ili smo pogriješili? Trebamo li čekati nekoga drugog?*“

ISUS OHRABRUJE IVANA

4. Time zaključujem sljedeće: vjerujem da Isus tu situaciju vidi upravo tako — s razumijevanjem. Njegov odgovor Ivanu, i ono što poslije govori narodu, pokazuju da ne osuđuje Ivana zbog sumnje. Naprotiv, kaže: „*Zaista, među rođenima od žene nema većega od Ivana*⁶.“ Time Isus potvrđuje da razumije odakle dolazi njegovo pitanje. Ne radi se o nevjeri, nego o ljudskoj slabosti, o trenucima tame. Isus ga ne kori, nego ga ohrabruje — da ostane čvrst u vjeri koju već ima.

4.1. Pogledajmo detaljnije kako to čini. Isus Ivanu ne odgovara izravno na pitanje. Umjesto toga, nastavlja činiti ono što je i dosad činio: pred očima Ivanovih učenika ozdravlja bolesne, oslobađa opsjednute i vraća vid slijepima. Zatim im kaže da prenesu Ivanu ove riječi: „*Idite i javite Ivanu što ste vidjeli i čuli: slijepi progledaju, hromi hodaju, gubavci se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se propovijeda Radosna vijest. Blago onomu koji se zbog mene ne sablazni.*“

4.2. Isus time Ivana upućuje na Pisma — konkretno na proroka Izaiju. Pročitajte: Izaija 29,18–21; 35,5–6; 61,1. Ti odlomci govore o Božjem spasenju, ali i o sudu nad onima koji neće vjerovati u Božja obećanja. Bog će to spasenje izvršiti kroz Jednoga — svoga Jedinorođenoga Sina — čije će djelovanje biti popraćeno upravo takvim čudesima: vid slijepima, sluh gluhima, ozdravljenje bolesnih i navještaj Radosne vijesti siromašnima.

4.3. Drugim riječima, Isus govori Ivanu: „*Usmjeri pogled na ono što piše u Izaiji. Zar ja i ono što činim ne ispunjava te riječi? Zar slijepi nisu progledali, hromi prohodali, bolesni ozdravili?*“ Jesu — i ti to znaš. Tvoji učenici to vide. Ne dopusti da te tvoj strah i tjeskoba zarobe. Upotrijebi razum. Pogledaj dokaze koji su pred tobom i ostani čvrst u vjeri. Znam da ne izgledam kao kralj koji dolazi na konju s mačem u ruci, znam da ne oslobađam narod ratom — ali blago onome koji se zbog

⁶ Luka 7,28

mene ne pokoleba. Samo oni koji su izabrani, oni kojima je dano to blago, ostat će vjerni usprkos svojim očekivanjima i predodžbama. Oni se neće pokolebati.“

4.4. Prije nego nastavimo dalje s novim stihovima, želim reći još ovo: Ivan je samo čovjek. Svatko od nas bi se osjećao kao on u tim trenucima, i zato vjerujem da su njegove reakcije potpuno normalne s obzirom na situaciju u kojoj se nalazi. Ovo nije znak nevjere s Ivanove strane. Njega je iskreno strah da je možda promašio svoju službu.

— Ali na kraju on mora odlučiti kome će vjerovati: svojim očekivanjima ili dokazima koji idu uz Isusovu službu. —

ISUS OHRABRUJE I NAS

5. Nadalje, i nama će se mnogo puta dogoditi isto. U našem vlastitom životu doći će situacije u kojima Isus neće ispuniti ono što smo očekivali da će ispuniti. Zbog slike koju smo o njemu stvorili — možda kroz krivo prenesenu teologiju crkve, možda kroz naše vlastito, iskreno, ali pogrešno razumijevanje Pisma — život će nas dovesti do točke tjeskobe, straha i zbunjenosti, baš kao što se to dogodilo Ivanu Krstitelju. I tu će iz nas izaći vapaj: „Isuse, zar nisi rekao da ćeš me zaštititi od nevolja? Zar nisi rekao da si sve učinio za mene i da se ja ne moram ničega bojati? Zar nisi moj Spasitelj koji će me izvesti iz ove situacije?“

5.1. I potpuno je normalno da ćemo tako vikati. Potpuno je normalno da ćemo postavljati ta pitanja. I Isus na ta pitanja odgovara — kroz proces, i zapravo odgovara nam kroz ovaj događaj s Ivanom: „Danijel, znam da ne ispunjavam tvoja očekivanja, ali pogledaj dokaze. Upotrijebi razum. Ponovno čitaj Pismo. Traži Boga svim srcem da ti objasni zašto ti se događa to što ti se događa. I sada, kad si prošao kroz taj proces, pitam te: je li sve što Biblija uči još uvijek istina? Je li ti odgovorila na najveća pitanja koja čovječanstvo postavlja oduvijek? Je li ti objasnila zašto ova stvarnost postoji, kome pripada, tko je Bog, tko sam ja? Vidiš li da postoje stvarni razlozi da vjeruješ da sam ja stvarno postojao i djelovao među ljudima?“ Isus nam kaže: „Imaš te dokaze u izobilju, Danijele.“

5.2. I onda nastavlja: „Sada kad si dobio odgovor na svoje sumnje, stoj čvrsto u vjeri — ne zbog svojih osjećaja, nego zbog nade koju ti je Bog Otac obećao. A obećanje je ovo: on ti nije obećao savršen život ovdje i sada. On ti je obećao savršen život nakon uskrsnuća. Blago tebi ako se zbog toga ne pokolebaš. Blago tebi ako te tvoja pogrešna očekivanja i tvoje nevolje ne natjeraju da me odbaciš. Još jednom ti kažem: gledaj dokaze, Danijele, i ostani čvrst u vjeri.“

BITI BAŠTINIK KRALJEVSTVA BOŽJEG JE NAJVEĆA ULOGA KOJA POSTOJI

6. Nastavljamo dalje s tekstem. **(Luka 7,24–30)** Kad Ivanovi izaslanici odoše, Isus počne mnoštvu ljudi govoriti o Ivanu: 'Što ste izišli da pogledate u pustinji? Trsku koju vjetar njiše? Ili, što ste izišli da vidite? Čovjeka u meke haljine odjevena? Ali, oni koji su u sjajnom odijelu i raskoši u kraljevskim su dvorima. Pa što ste izišli da vidite? Proroka? Da, kažem vam, nekog koji je više nego prorok! On je onaj o kome stoji pisano: Evo, ja šaljem pred tobom glasnika svojega da ti put pripravi pred tobom.' Zaista, kažem vam, među onima koje su rodile žene nema većeg od Ivana; ali, najmanji u kraljevstvu Božjemu veći je od njega.' Sav narod koji ga je slušao — i carinici — priznadoše Božju pravednost

primajući Ivanovo krštenje. A farizeji i zakonoznanci, ne pristajući da ih Ivan krsti, prezreše Božji naum s obzirom na njih.

6.1. Čitamo da se, nakon što su učenici Ivana Krstitelja otišli natrag, Isus okrenuo mnoštvu i počeo govoriti o Ivanu. Što ga je na to potaknulo? Je li narod počeo mrmljati protiv Ivana zato što je poslao pitanje Isusu, pa ga Isus brani? Ili je Isus jednostavno odlučio iskoristiti trenutak da objasni narodu tko je Ivan? Ne znamo sigurno, ali mislim da je Isus upravo kroz taj događaj htio izreći ideju koju mu je ionako bila namjera izreći: „*Zaista, kažem vam, među onima koje su rodile žene nema većega od Ivana, ali najmanji u kraljevstvu Božjem veći je od njega.*“

6.2. Idemo polako. Isus prvo pita narod što su išli gledati u pustinju. Je li Ivan bio „trstika koju vjetar njiše“? Nije. Ivan nije bio čovjek koji se savija pod pritiskom kulture (vjetra). On je govorio Božju istinu ravno u lice farizejima, kraljevima i cijelom narodu. Je li bio „čovjek u mekim haljinama“? Nije. On nije živio u dvorima, nije uživao čast, komfor i status. Bio je odjeven skromno i živio tvrdo. Bio je prorok? Da. Zapravo više nego prorok. Zašto „više nego prorok“? Zato što svi proroci Starog zavjeta gledaju unaprijed prema Mesiji, a Ivan je jedini prorok koji je stvarno rekao: „*Evo ga. To je on.*“ Drugim riječima, kad bi pitali Mojsija, Iliju, Izaiju ili Jeremiju: „*Koju bi ulogu najviše htio imati u Božjem planu?*“, vjerujem da bi svaki od njih rekao: „*Ulogu Ivana.*“ Ivan je taj koji je pripremao put samome Kralju radi kojega je sve stvoreno. Nakon uloge samog Krista, ne postoji veća čast u ovoj povijesti od Ivanove uloge.

6.3. I zato, kad Isus kaže: „*Među onima koje su rodile žene nema većeg od Ivana*“, vjerujem da on ne govori: „*Ivan je moralno savršeniji od svih drugih ljudi.*“ Ne mislim da Isus time mjeri tko je bio „najsvetiji čovjek nakon mene“. Kako bi to uopće mjerio? Kroz povijest je bilo jako puno pravednih, krotkih, milosrdnih ljudi. Mislim da Isus govori o ulozi. U Božjem planu za ovu realnost, nakon Isusa, Ivan ima drugu najvažniju ulogu. On je glasnik koji otvara vrata Mesiji.

6.4. I sad dolazimo do najdublje točke: „*Ali najmanji u kraljevstvu Božjem veći je od njega.*“ Što to znači? Vjerujem ovo: iako je Ivanova uloga ovdje ogromna — zapravo nitko osim Isusa nije imao važniju ulogu do tog trenutka — to ipak nije ono što je najvažnije. Najvažnije je: hoćeš li biti uopće dio kraljevstva Božjeg. Ako tvoja uloga u ovom svijetu izgleda slavna, moćna, utjecajna, poštovana — to te ne spašava. Ako si kralj, vojskovođa, svećenik, pastor, teolog, zvijezda, filozof ili nacionalni heroj, to ne garantira da ćeš baštiniti kraljevstvo. S druge strane, čovjek koji je potpuno nepoznat svijetu — koji nikad nije bio slavljen, koji nema nikakav status — ali je Božjim izborom doveden u kraljevstvo, taj čovjek je „veći“ od Ivana. Zašto? Zato jer je primio ono radi čega je cijela ova stvarnost uopće stvorena. A to je kraljevstvo Božje. Biti baštinik kraljevstva Božjeg je najveća uloga koja postoji. Sve ostalo je manje.

6.5. I ovdje Isus stavlja našu logiku na glavu. Mi slavimo one koji pune dvorane, pune naslovnice, pune povijesne knjige. Ali Bog slavi one koji su bili vjerni u tišini. One koji su bili dobri muževi, dobre žene, vjerne kćeri, vjerni sinovi. One koji su trpjeli nepravdu, šutjeli kad su ih vrijeđali, htjeli dobro čak i neprijatelju. One koji su se zbog većeg dobra spremno stavili sa strane. One krotke i milosrdne.

— Za mnoge od njih svijet nikad nije čuo i nikad neće čuti. Ali u kraljevstvu Božjem — ja vjerujem — o njima će se pričati, o njima će se učiti, o njima će se pisati. —

6.6. I da ne zaboravimo drugu stranu: postoje i ljudi koji su u ovom svijetu slavni, moćni i utjecajni, ali duboko u sebi — možda tek kad se život približi kraju — shvate da sva ta slava ne znači ništa ako ne postanu baštinici kraljevstva Božjeg. Neki od njih bi, da mogu, dali sve svoje titule, položaje i bogatstvo samo da budu pozvani za taj stol u kraljevstvu. I zbog svega ovoga vjerujem da Isus zapravo govori svome narodu: *„Ako ste izabrani — čak i ako niste prorok, čak i ako niste Abraham, Mojsije, David, Sara, Estera, Izaija, Jeremija — vi ste veći od svih njih. Jer i najmanji u kraljevstvu Božjem ima čast koja nadilazi svaku čast u ovom dobu.“*

6.7. Za kraj, vidimo da su obični ljudi — pa čak i carinici — prihvatili Ivanovu poruku i dali se krstiti. Drugim riječima, priznali su: *„Mi trebamo oprost. Mi nismo pravedni. Mi se moramo vratiti Bogu.“* I zato su primili blagoslov: obećanje da će biti dionici kraljevstva Božjeg.

6.8. Vezano uz to, Ivan je znao što radi, on je razumio da su Židovi stoljećima hodali daleko od Boga i da dolazak Mesije uključuje poziv na pokajanje i povratak. On je to otvoreno rekao svom narodu i oni koji su to prihvatili u srcu — ne samo riječima nego iskreno — javno su se krstili pred svima kao znak: *„Predajemo se Božjoj volji.“*

6.9. Zaključujem ovu propovijed sa ovim riječima: Luka nam naglašava nešto jako važno — *„čak su se i carinici krstili.“* Znamo da su carinici bili među najprezrenijima u židovskom društvu.

6.9.1. Ponovno, zašto Luka to naglašava? Zbog farizeja i zakonoznanaca. Oni se nisu htjeli krstiti, njima *„nije trebao oprost“*. Oni su, u vlastitim očima, već bili pravedni. Drugim riječima, oni su bili uvjereni da zaslužuju biti prvi kad se kraljevstvo otvori. Zato su nažalost odbijali Ivanovu poruku.

— Carinici će možda biti najmanji u kraljevstvu Božjem, ali farizeji i zakonoznanci neće uopće biti u kraljevstvu Božjem. *Tko je onda veći od njih?*, pitam se.